

Залізняк Алла

к. пед. н., доцент кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА-ВИХОВАТЕЛЯ

Педагогічна практика посідає важливе місце у процесі формування особистості педагога-вихователя. Здійснено низку досліджень з питань удосконалення ефективності педагогічної практики. Окремі аспекти загальної професійної підготовки вчителя-вихователя відображено у працях О. Абдулліної, А. Алексюка, А. Бойко, І. Зязюна, Н. Кичук, Н. Ничкало.

У системі професійної підготовки педагогічних кадрів О. Абдулліна великої уваги надає педагогічній практиці. «Педагогічна практика виконує важливі функції в системі професійної підготовки вчителя: навчальну (актуалізація, поглиблення і розширення знань), розвиваючу (розвиток пізнавальної і творчої активності, розвиток педагогічного мислення), виховну (формування соціально-активної особистості вчителя, стійкого інтересу і любові до професії вчителя), діагностичну (перевірка рівня професійної спрямованості майбутніх вчителів)» [1, с. 61].

С. Шацький вказував, що педагогічну практику слід запроваджувати з першого курсу, з найпростіших форм до самостійних занять з дітьми. Він великого значення надавав «накопиченню особистого досвіду шляхом безпосереднього зіткнення з педагогічною дійсністю» [3, с. 168].

У науково-педагогічній літературі виділяються три види діяльності студентів: навчально-пізнавальна, навчально-практична та самостійна, завдяки їх паралельній організації здійснюється підготовка майбутніх фахівців дошкільного профілю.

У психологічній науці діяльність розглядається як внутрішня (психічна) і зовнішня (фізична або предметна) активність людини, яка регулюється усвідомленою метою. Завдяки внутрішньої діяльності людина перш ніж щось робити, уявляє цей процес, планує його, осмислює мету, мотиви, принципи і способи дії, умови їх реалізації, а зовнішньої – передбачає створення образу дійсності, організацію безпосередніх практичних дій [2]. Підсумовуючи, слід сказати, що саме така структура характеризує діяльність студентів у період педагогічної практики.

Педагогічна практика як форма професійної підготовки студентів зі спеціальності «Дошкільна освіта» є частиною Державного освітнього стандарту, виконання її завдань обов'язкове для всіх студентів даної спеціальності. Педагогічна практика створює об'єктивну можливість студентам взаємодіяти не з педагогічними ідеями, завданнями, ситуаціями, а з конкретними батьками і дітьми. Цінним є те, що вони мають можливість бачити результати своєї діяльності.

Нами були розроблені програми підготовки студентів експериментальних груп на період навчальної та виробничої практик. Передбачено кілька етапів проходження педагогічної практики:

- 1) підготовчий – знайомство з програмою практики і вимогами до ведення відповідної документації, вирішення організаційних питань;
- 2) основний – знайомство з умовами проходження практики, виконання програми практики;
- 3) підсумковий – підготовка звіту та підведення підсумків практики.

Під час складання програми педагогічної практики, ми враховували її види та визначили зміст роботи стосовно формування педагогічних умінь. Розробку програми практик здійснювали на основі таких принципів: зв'язок теоретичного навчання і практики, послідовність, наступність, динамічність, співробітництво, систематичність.

Основними умовами ефективності педагогічних практик виступили: теоретична обґрунтованість, освітній і виховуючий характер, комплексний підхід до змісту і організації практики, наступність у їх проведенні.

Визначаючи завдання педагогічних практик, ми поставили собі за ціль сформулювати компоненти підготовки (мотиваційно-ціннісний, змістовно-гностичний, процесуально-виконавський) студентів до роботи з батьками дітей старшого дошкільного віку під час їх проходження.

Навчальна практика студентів експериментальних груп мала таку мету:

- навчальну – розширити і поглибити знання студентів з питань виховання старших дошкільників у сім'ї;
- наукову – озброїти студентів навичками аналізу, умінням спостерігати, заповнювати програму вивчення сім'ї з виховання старшого дошкільника;

– професійну – сформувати у студентів правильне ставлення до професії вихователя, батьків, дітей, інтерес до роботи вихователя з батьками з досліджуваної проблеми та сформувати професійні уміння й навички;

– виховну – виховувати інтерес до праці вихователя та потребу в ній.

Виробнича практика передбачала таку мету:

– навчальну – розширити та поглибити знання студентів про сім'ю та її взаємодію з дошкільним закладом з проблем виховання старших дошкільників;

– наукову – сформувати у студентів творчий та дослідницький підходи до педагогічної діяльності по темі дослідження;

– професійну – продовжувати виробляти професійні уміння і навички (гностичні, проектувальні, конструктивні, комунікативні, організаторські), розвивати особистісні якості, необхідні майбутньому вихователю у роботі з батьками з виховання старших дошкільників;

– виховну – виховувати потребу систематично поповнювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності з батьками, дітьми.

Таким чином, доходимо висновку, що педагогічна практика – невід'ємний компонент особистісного становлення фахівця, що поглиблює та поповнює отримані ним знання, сприяє формуванню таких педагогічних умінь, які необхідні вихователю у роботі з батьками з виховання старших дошкільників (гностичні, проектувальні, конструктивні, комунікативні, організаторські) та якостей (зібраність, організованість, комунікативність, спостережливість, професійна компетентність, оптимізм, витримка).

Список використаних джерел

1. Абдуллина О. А. *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования* : [учеб. пособ.] / Абдуллина О. А. – М. : Просвещение, 1984. – 208 с.

2. *Психологічний словник* / [за ред. В. І. Войтка]. – К. : Вища шк., 1982. – 214, [2] с.

3. Шацкий С. Т. *Педагогические сочинения* : в 4-х Т. / С. Т. Шацкий. – М.: Просвещение, 1964 – Т.2: Педагогические сочинения. – 1964. – 476 с.